

CRONICA ACTIVITĂȚII SECȚIEI DE ISTORIE PE ANUL 1981

de ELENA ARTIMON

În anul 1981 colectivul secției de istorie a urmărit realizarea unor obiective privind istoria poporului român, a trecutului său glorios de luptă, educarea patriotică a tuturor oamenilor muncii, în mod deosebit a tinerei generații, cercetarea și valorificarea patrimoniului muzeistic local. Activitatea științifică și cultural-educativă desfășurată de colectivul secției a fost axată pe următoarele domenii

I. CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ

A. Cercetări arheologice și documentare în arhive

LUCIA ANTOHI — *Evoluția mișcării muncitorești din bazinul carbonifer Comănești.*

ELENA ARTIMON — *Catalogul monedelor feudale și moderne din colecția muzeului — partea I (sec. XIII—XIV).*

ALEXANDRU ARTIMON — *Comuna Tîrgu Trotuș, județul Bacău.* În anul 1981 au continuat cercetările arheologice în așezarea medievală de la Tîrgu Trotuș. Cu acest prilej s-a confirmat existența celui mai vechi nivel de locuire de la sfîrșitul secolului al XIV-lea începutul secolului al XV-lea prin descoperirea unor fragmente ceramice caracteristice acestor vremuri.

De asemenea a fost cercetată integral o locuință din secolul XV și un cuptor din această vreme. În locuință și cuptor s-au găsit vase întregi și fragmentare și obiecte de fier din secolul XV. Cercetările arheologice au dus și la descoperirea unei gropi menajere din secolele XVI—XVII, cît și a unei locuințe.

În pămîntul de umplutură scos din aceste complexe de locuire s-a găsit ceramică de uz casnic și ornamentală (cahle), obiecte de fier (cui piroane, cuțite, ciocan-teslă) și monede din secolele XVI—XVII.

Extinderea cercetărilor întreprinse în anii anteriori a dus la descoperirea apropiată de săpăturile efectuate în anii anteriori a dus la descoperirea unei biserici și a unui cîmîtir din veacurile XV—XVII.

VIOREL CĂPITANU — *Răcățau, comuna Horgești, jud. Bacău.* În campania din anul 1981 au fost continuate săpăturile în așezarea de tip „dăvă”, identificată cu antica Tamasidava. În această campanie s-a trasat o nouă secțiune S XXIV, urmărindu-se sistemul de fortificație și întinderea ariei de locuire geto-dacice, în afara acropolei. Cu această

ocazie s-a constatat existența unei fortificații realizate din stilpi de lemn și blocuri mari de piatră.

Pe acropolă au fost dezvelite mai multe locuințe de suprafață bogate în material arheologic geto-dacic aparținând secolelor I î.e.n. — I e.n., care constă din ceramică, unelte, podoabe etc. În zona șanțului de apărare, în apropierea unei vetre a fost descoperit un denar republican roman, care se datează în secolul I î.e.n.

Concomitent cu cercetările arheologice de pe acropolă a fost săpat în întregime un nou tumul (T₃), din necropola tumulară, obținându-se noi date cu privire la ritul și ritualul la geto-daci în secolele I î.e.n. — I e.n.

VASILE FLOREA — *Dezvoltarea culturii pe teritoriul județului Bacău în secolul XIX.*

IOAN MITREA — *Cîrligi, comuna Filipești, jud. Bacău.* În vara anului 1981 au continuat cercetările arheologice, în așezarea din punctul „Rădi—Hărmanesti”. Au fost dezvelite încă două locuințe (una de tipul celor parțial adincite în pământ și una de suprafață), cu materiale care, prin caracteristicile lor, se încadrează la sfîrșitul secolului III e.n. și începutul secolului IV e.n.

În stratul de pământ cu resturi arheologice au mai fost descoperite și materiale din secolele II—III e.n., precum și dintr-o etapă ce poate fi încadrată la sfîrșitul secolului IV e.n. și începutul secolului V e.n.

NATALIA OPRICĂ — *Mișcarea muncitorească de la Buhuși în perioada 1918—1945.*

B. Lucrări publicate : studii, articole, note, recenzii etc.

ELENA ARTIMON : 1. *Mărturii documentare privind contribuția locuitorilor județului Bacău la dobîndirea independenței de stat a României*, în *Carpica*, XIII, Bacău, 1981, p. 73-86 (în colaborare cu Gh. Burlacu).

2. *Cronica activității secției de istorie pe anul 1980*, în *Carpica*, XIII, Bacău, 1981, p. 177-181.

ALEXANDRU ARTIMON : 1. *Contribuții arheologice la orașului Bacău*, în *Carpica*, XIII, Bacău, 1981, p. 11-28.

2. *Necropola medievală de la Sf. Dumitru din Suceava (sec. XV—XVIII)*, în *Anuarul muzeului județean Suceava*, VIII, Suceava, 1981, p. 85-99.

3. *Cercetări arheologice din așezarea medievală de la Tîrgu Trotuș, jud. Bacău*, în *Materiale și cercetări arheologice*, vol. XV, Brașov, 1981 (sub tipar).

4. *Cîteva considerații istorico-arheologice asupra bisericii din secolul al XIV-lea descoperită la Volovăț (jud. Suceava)*, în *Studii și cercetări de istorie veche și arheologie*, 3, București, 1981, p. 383-405.

VIOREL CĂPITANU : *Cercetări arheologice în așezarea dacică de la Răcăuțu, jud. Bacău*, în *Materiale și cercetări arheologice*, vol. XV, Brașov, 1981 (sub tipar).

VASILE FLOREA : *Aspecte ale revoluției științifice*, în *Știință și contemporaneitate*, Bacău, 1981.

IOAN MITREA: 1. *Dovezi arheologice privind prelucrarea metalelor din secolele VI—IX, în regiunea subcarpatică a Moldovei*, în *Studii și comunicări de istorie a civilizației populare din România*, 2, Sibiu, 1981, p. 13-18.

2. *Principalele rezultate ale cercetărilor arheologice din așezarea de la Davideni (sec. V—VII e.n.)*, în *Memoria Antiquitatis*, VI—VIII, (1974—1976), Piatra Neamț, 1981, p. 65-92 + 19 p. ilustrație.

3. *Continuitatea românilor* (prezentarea lucrării semnate de Nicolae Stoicescu, *Continuitatea românilor*, Ed. științifică și enciclopedică, București, 1980), în *Ateneu — revistă social-culturală*, nr. 1 (145), martie 1981, p. 15.

4. *Civilizația romană la est de Carpați* (prezentarea lucrării semnate de Silviu Sanie, *Civilizația romană la est de Carpați și romanitatea pe teritoriul Moldovei. Secolele II i.e.n. — III e.n.*, Ed. Junimea, Iași, 1981), în *Ateneu — revistă social-culturală*, Bacău, nr. 4 (148), decembrie 1981, p. 15.

5. *Rezultatele cercetărilor arheologice, din anul 1980, în așezarea de la Izvoare — Bahna (sec. VI—IX e.n.)*, în *Materiale și cercetări arheologice*, vol. XV, Brașov, 1981 (sub tipar).

C. Comunicări științifice:

LUCIA ANTOHI: 1. *Congresul al XII-lea al P.C.R. — eveniment de profundă semnificație istorică în viața social-politică a țării noastre*, Sesiunea științifică „60 de ani de la crearea P.C.R.”, Bacău, 4 mai 1981.

2. *Tradiții de luptă ale clasei muncitoare sub conducerea P.C.R.*, Simpozionul științific „60 de ani de la crearea P.C.R.”, Slănic Moldova, 7 mai 1981.

3. *Sindicatelor continuatoare ale tradițiilor internaționaliste ale mișcării muncitorești*, Simpozionul științific „75 de ani de la crearea Comisiei generale a sindicatelor din România”, Bacău, 14 august 1981.

ELENA ARTIMON 1. *Momente ale luptei clasei muncitoare pentru dreptate socială, pentru libertate națională și unitate statală (perioada 1850—1918)*, Simpozionul științific „60 de ani de la crearea P.C.R.”, Slănic Moldova, 7 mai 1981.

2. *Vechi și bogate tradiții de luptă în slujba celor ce muncesc*, Simpozionul științific „75 de ani de la crearea Comisiei generale a sindicatelor din România”, Bacău, 14 august 1981.

3. *Din trecutul așezării Moinești*, Simpozionul științific „150 de ani de la înființarea arhivelor statului”, Moinești, 22 septembrie 1981.

ALEXANDRU ARTIMON: 1. *Cercetările arheologice din așezarea medievală de la Tîrgu Trotuș, jud. Bacău*, Sesiunea anuală de rapoarte, Brașov, 26—28 martie 1981.

2. *Contribuții arheologice la cunoașterea Curții Domnești de la Bacău*, Sesiunea științifică „Permanență, unitate și progres în istoria Poporului român. Partidul Comunist Român la a 60-a aniversare”, Irigovo, 15—17 mai 1981.

3. *Vatra Tirgu Trotuș în Evul Mediu*, Simpozionul științific „150 de ani de la înființarea arhivelor statului”, Tirgu Trotuș, 6 septembrie 1981.

4. *Date arheologice și istorice privind orașele din partea central-vestică a Moldovei în secolele XIV—XVII*, Sesiunea științifică „Muzeul vrancean la a 50-a aniversare”, Focșani, 6—7 octombrie 1981.

5. *Noi date privind ceramica cenușie din Moldova în secolele XIV—XV*, Sesiunea științifică „Succava — permanențe istorice”, Suceava, 13—15 noiembrie 1981.

VIOREL CĂPITANU 1. *Cercetări arheologice în așezarea dacică de la Răcățău, jud. Bacău*, Sesiunea anuală de rapoarte, Brașov, 26—28 martie 1981.

2. *Reprezentări antropomorfe și zoomorfe în așezarea de tip davă de la Răcățău*, Sesiunea științifică „Continuitate multimilenară”, Cluj-Napoca, 27—29 mai 1981.

3. *Cetatea dacică de la Tisești*, Simpozion științific „150 de ani de la înființarea arhivelor statului”, Tirgu Ocna, 2 septembrie 1981.

4. *Zona Trotușului — vatră de civilizație dacică*, Simpozionul științific „150 de ani de la înființarea arhivelor statului”, Comănești, 4 septembrie 1981.

5. *Descoperiri arheologice pe teritoriul comunei Răcăciuni*, Simpozionul științific „500 de ani de atestare documentară”, Răcăciuni—Bacău, 13 decembrie 1981.

VASILE FLOREA: 1. *Independența — năzuință seculară a poporului român*, Simpozion științific, Bacău, 27 aprilie 1981.

2. *Semnificația istorică a actului de la 8 mai 1921*, Sesiune științifică „60 de ani de la crearea P.C.R.”, Bacău, 4 mai 1981.

3. *Aspecte ale revoluției științifice*, Simpozionul științific „Știință și contemporaneitate”, Bacău, 6 iunie 1981.

4. *Conservarea mediului ambiant*, Sesiunea științifică, „Muzeul vrancean la a 50-a aniversare”, Focșani, 6—7 octombrie 1981.

IOAN MITREA: 1. *Rezultatele cercetărilor arheologice în așezarea din secolele VI—IX e.n. de la Izvoare — Bahna, jud. Bacău*, Sesiunea anuală de rapoarte, Brașov, 26—28 martie 1981.

2. *Formarea poporului român în lumina noilor cercetări istorico-arheologice*, Simpozion științific, Bacău, 27 aprilie 1981.

3. *Rolul muzeului de istorie în educația patriotică-revoluționară a tinerei generații, a tuturor oamenilor muncii*, Sesiunea științifică, „60 de ani de la crearea P.C.R.”, Bacău, 4 mai 1981.

4. *Dovezi arheologice din secolele VI—XI privind obținerea și prelucrarea metalelor în Moldova — argumente ale continuității și romanității populației autohtone*, Sesiunea științifică „Muzeul vrancean la a 50-a aniversare”, Focșani, 6—7 octombrie 1981.

5. *Contribuția noilor cercetări arheologice la cunoașterea situației istorice din Moldova, în epoca încheierii etnogenezei românilor*, Sesiunea științifică „Institutul de învățământ superior Bacău la a 20-a aniversare”, Bacău, 20 noiembrie 1981.

6. *Caracterul culturii materiale și spirituale de pe teritoriul Moldovei în secolele VIII—XI, Dezbateri științifice pe tema „Societatea românească în secolele VIII—XIII. Unitate, continuitate, progres”, organizată de Academia de Științe Sociale și Politice, C.C.E.S. și Muzeul de istorie al județului Caraș-Severin, la Băile Herculane, 26—27 noiembrie 1981.*

7. *Contribuția cercetărilor arheologice din așezarea de la Izvoare-Bahna, jud. Neamț la cunoașterea începuturilor civilizației vechi românești (sec. VI—IX), Sesiunea științifică, „Cercetarea istorică, permanentă a vieții sociale”, Piatra Neamț, 17—18 decembrie 1981.*

NATALIA OPRICĂ: *Dezvoltarea contemporană a orașului Buhuși. Simpozionul științific, „150 de ani de la înființarea arhivelor statului”, Buhuși, 11 septembrie 1981.*

II. ORGANIZĂRI DE SESIUNI ȘI SIMPOZIOANE ȘTIINȚIFICE

În anul 1981 colectivul secției de istorie a Muzeului județean de istorie și artă Bacău, a organizat sau a colaborat la organizarea următoarelor sesiuni și simpozioane științifice, prilejuite de sărbătorirea unor momente epocale din istoria poporului român :

a) Sesiuni

— „60 de ani de la crearea Partidului Comunist Român”, Bacău, 4 mai 1981.

b) Simpozioane :

— „Știință și contemporaneitate”, Bacău, 6 iunie 1981.

— „75 de ani de la crearea Comisiei generale a sindicatelor din România”, Bacău, 14 august 1981.

— „150 de ani de la înființarea arhivelor statului”, Tg. Ocna, Comănești, Tg. Trotuș, Buhuși, Moinești, 2, 4, 6, 11, 22 septembrie 1981.

III. EXPOZIȚII TEMPORARE

Colectivul secției de istorie a organizat în anul 1981 un număr de trei expoziții temporare :

— „60 de ani de la crearea Partidului Comunist Român”.

— „Noi valori muzeistice intrate în colecțiile secției de istorie”.

— „Momente ale evoluției poporului român și ale luptei sale sociale și naționale pentru unitate și independență”.

În afara aspectelor menționate mai sus (cercetare științifică, participări la sesiuni și simpozioane științifice, organizări de expoziții temporare), colectivul secției de istorie a desfășurat în anul 1981 o bogată activitate cultural-educativă și politică în întreprinderi (C.C.H. „Letea”, întreprinderile „Partizanul”, „Proletarul”, Întreprinderea de postav Buhuși, Întreprinderea de șuruburi, Uzina metalurgică, Întreprinderea de mașini-unelte, Combinatul de prelucrare a lemnului etc.), instituții (Spitalul județean Bacău, Administrația financiară, Biblioteca județeană,

Inspectoratul silvic, Consiliul județean, U.J.C.M. etc), case de cultură (Bacău, Buhuși, Slănic Moldova), școli și cămine culturale, unde au fost susținute peste 290 expuneri, dezbateri, lecții model, simpozioane, mese rotunde.

În cadrul acestor conferințe, simpozioane, dezbateri sau mese rotunde, specialiștii au scos în evidență ideia continuității multimilenare pe aceste meleaguri, precum și ideia luptei pentru unitate statală, libertate, independență națională, dreptate și egalitate socială, pentru apărarea drepturilor și pământului strămoșesc.

În sălile muzeului, în fața unui auditoriu divers (preșcolari, elevi, militari, oameni ai muncii de diferite profesii), muzeografilor secției au susținut lecții pe teme ca *Unirea Moldovei și Țării Românești — moment crucial în afirmarea și dezvoltarea României moderne, Epoca Ceaușescu — epoca marilor împliniri ale poporului român, Independența — năzuință seculară a poporului român, Formarea poporului român și continuitatea sa neîntreruptă în spațiul carpato-danubiano-pontic, P.C.R. — conducătorul și continuatorul celor mai înaintate tradiții de luptă ale clasei muncitoare din România, 60 de ani de la crearea P.C.R., Contribuții arheologice la cunoașterea așezărilor urbane medievale din județul Bacău, Contribuția mișcării muncitorești și socialiste la desăvârșirea unității statale din 1918, Insurecția națională armată, antifascistă și antiimperialistă din august 1944 etc.*

Înalta ținută științifică a conferințelor, simpozioanelor, lecțiilor tematice desfășurate în sălile muzeului sau la diverse cercuri de istorie, au contribuit la atragerea unui număr cit mai mare de vizitatori la expoziția de bază și la expozițiile temporare, fapt ce a făcut ca față de anul precedent, numărul acestora să fie mult mai mare.

De asemenea un rol important în creșterea numărului de vizitatori l-a constituit apariția în presa locală și centrală, precum și prezentările la posturile de radio Iași, București și centrul de radioficare local, a unor materiale ce au făcut cunoscut marelui public patrimoniul muzeistic local existent, precum și noile piese muzeistice intrate în colecțiile muzeului. Menționăm faptul că, întreg colectivul secției de istorie a depus un interes deosebit pentru sporirea patrimoniului muzeistic (noile piese intrate în colecție provin din săpături arheologice, donații și achiziții).

Prin întreaga activitate științifică și cultural-educativă pe care o susțin muzeografilor băcăuani, contribuie la cunoașterea istoriei patriei în general și a istoriei locale în special, la educarea patriotică a tuturor oamenilor muncii.